

NİMET KARŞISINDA ŞÜKÜR, YOKLUK KARŞISINDA SABIR

Bismillâhirrahmânirrahîm.

El-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn. Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidînâ Muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmâin ve men tebi'ahû bi-ihşânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'dü:

Fe kâle Resûlullâh sallallahu aleyhi ve sellem:

إِنَّمَا تَفْسِيرُ حُسْنِ الْخُلُقِ: مَا أَصَابَ مِنَ الدُّنْيَا
يَرْضَى وَإِنْ لَمْ يُصِبْهُ لَمْ يَسْخَطْ

Innemâ tefsîru husni'l-huluki mâ esâbe mine'd-dünyâ yerdâ ve in lem yusibhü lem yeshat.

Ebû Hüreyre radiyallahuanh'den rivayet olunduğuna göre **Hulvânî** [Ebû Nu'aym] kitabına kaydetmiş.

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki;

Innemâ tefsîru husni'l-huluki.

Güzel huy ne demektir?

Bunun açıklaması sadece şudur.

Hangi adam güzel huyludur?

Hangi adam çirkin huyludur?

Güzel huy ne demektir?

Bunun açıklaması nasıl olabilir?

Açıklaması şudur;

Mâ esâbe mine'd-dünyâ. Dünyalıktan, para pul, mal mülk güzel, salîha hatun, efendim güzel geniş ev, iyi bir binek, vesaire vesaire, mevki makam, memuriyet, güzel iş güç, dünyalık, dünyada insan peşinde koştuğu, sevdiği, elde edince sevindiği şeyler. He. Bu dünyalıktan kendisine bir şey gelirse, bir kısmet nasip gelirse.

Yerdâ. Elhamdülillah. Çok şükür der, razı olur, güzel huylu adam. Güzel huy bu demektir.

Ve in lem yusibhü. Bir şey gelmezse, bir şey gelmedi yok. Efendim o zamanda;

Lem yeshat. O zaman kızmaz, gazap etmez, o zamanda sabreder.

Yani iyi huylu insan ne demektir?

Nasıl insan iyi huyludur?

Dünyalıktan, nasibine güzel bir şeyler gelirse sevinir. Gelmezse, gelmezse kızmaz. Çünkü zenginlikte, fakirlikte Allah'ın imtihanıdır, kullar içindir. Bazen verir, bazen alır. Bazen verdiğiinden alır. Bazen efendim zengini

fakir eder. Bazen fakiri nimetlere gark eder, zengin eyler. Tabi zengin olunca, nimet alınca, insan sevinir. O zaman şükredecek bu tamam. Bu kolay, bu işin kolay tarafı.

Asıl iyi huyun belli olacağı, zurnanın zırt dediği, bam telinin koptuğu yer neresidir?

Dünyalık isabet etmezse ne yapacak?

Dünyalık gelmediği zaman ne yapacak?

Kimisi isyan ediyor, kimisi ileri geri konuşuyor, kimisi sabırsızlık gösteriyor, kimisi sağa sola çatıyor, kimisi harama kayıyor. Kimisi hırsızlık, arsızlık, yüzsüzlük, edepsizliğe bulaşıyor. Ha güzel huylu değil. Güzel huyluluk asıl asıl o zaman belli olacak, gelmediği zaman. Cenâb-ı Hak vermediği zaman, efendim dilini efendim tutacak, efendim kafası bozulmayacak, tepesinin tası atmayacak, sigortası patlamayacak, efendim kızmayacak. Kızdı mı, ha sabırsız. Demek ki Cenâb-ı Hakk'ın kaderinden, kısmetinden, takdirinden, efendim haberdar değil. Demek ki iyi huylu bir kul değil.

Onun için aziz ve muhterem kardeşlerim.

Sabır, sabrı öğrenmeliyiz, öğretmeliyiz çoluk çocuğumuza. Sabır. Sabır ya hacı. Ey hacı sabır. Hacılara en çok söyledikleri şey, is-

bır ya hacı. Sabret ey hacı diyorlar. Çünkü sabır imtihanıdır hac. Çünkü sabırsızlıktan, acelecilikten, tahammülsüzlükten orada kaybeder insan, ayağı kayar, sevaplar elden gider, havaya uçar. Onun için orada çok sabret diyorlar. Efendim dedelerimiz güzel huylar bize bırakmışlar, adetler bırakmışlar. Bir insan bir şeye kızdığı zaman, çok kızdığı zaman, iyice yüzü kızardığı zaman;

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ -

Innallâhe me'a's-sâbirîne. (2/Bakara 153.)

Diyor.

Ne demek bu?

Bu Allah sabredenlerle beraberdir, sabredeyim demek. Ama kimse bunun anlamını şimdi bilmeden söylüyor.

Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh diyor.

Ne demek yani?

Her türlü güç kuvvet Cenâb-ı Haktandır. Cenâb-ı Hakk'ın elindedir. Bu Cenâb-ı Hakk'ın takdiridir. Sabredeyim demek yani. Ama bunları unutmuş millet, anlamlarını unutmuş, mahiyetlerini unutmuş, efendim sabretmesi gerektiğini unutmuş. Sabır önemli.

İslam dininin başarının yarısı nedir?

Sabırdır. Faaliyetlerimizin yarısı sabırdır. Oruç sabırdır, hac sabırdır, çalışmak sabırdır, helalini efendim kazanmak için uğraşmak sabırdır, haramının karşısında direnmek sabırdır, günaha bakmamak sabırdır, sabırdır, sabırdır, sabırdır. İslam dini sabırla yürür. Şükrü herkes yapar, herkes şükrü yapar, eline bir nimet geldi mi yüzü güler, sevinir. Thank you very much der. A lot of thanks falan der, bir şeyler der, her dilde vardır, filin dank efendim, danke filmanks bilmem ne. Teşekkür etmek kolay. Asıl öbür tarafına gel bakalım. İşin sabır tarafından ne olacak vaziyet?

Yüzün buruşacak mı, kırışacak mı, ağzın ağzından ne laflar çıkacak?

Hiç unutmuyorum, her zamanda söylüyorum, beni çok şaşırtmıştır, zaten ben bu dünyada boyuna şaşıyorum. Olaylara bakıyorum şaşıyorum, adamlara bakıyorum şaşıyorum, davranışlara bakıyorum şaşıyorum, kendime bakıyorum şaşıyorum, benim işim şaşırmak daima.

Bizim fakülteden birisi, başörtülü, efendim tatlı dilli, güleç yüzlü, hizmet ehli efendim örtülü, kapalı, efendim bir kız. Çocuğu

oldu. Dünya güzeli bir bebek. Gül yanaklı, böyle bakmaya kıyamazsın, o kadar tatlı. O kadar güzel bir bebek. Öyle bir güzel bebek kolay kolay görülmez yani, resmini çekip arşive kaldırmak lazım. O kadar güzel, bir hafta sonra öldü. Çok zor. Herkes üzüldü. Ana baba çok daha beter üzülür tabi, hep üzülür insan. Üzüldü. Çocuk oynattı neredeyse yani anne. Ne laflar söyledi Cenâb-ı Hakk'a, ne laflar söyledi Cenâb-ı Hak k'a. Eyvah dedim. Lafta dinlemiyor, teselli de kabul etmiyor, ne isyanlar, ne küfürler diyeyim artık. Kendisini. Sonrada sonu fena oldu, ayağı kaydı gitti yani.

Sabırda belli olur. Çoluk çocuğumuza sabrı öğreteceğiz.

İmam Gazâlî rahmetullahi aleyh diyor ki; zengin bile olsan, çocuğuna biraz bazen mahrumiyeti göster. Bazen evde kuru ekmeği koy önüne. Bundan başka bir şeyimiz yok evladım, sabret de.

Neden?

Sabrı öğrensin. İlle ben kaymaklı kadayıf isterim, ekme kadayıfı isterim, tel kadayıfı isterim, baklava börek isterim, yok şöyle olmazsa almam yemem filan olmaz.

Sabrı, sabrın her çeşidini öğreneceğiz. Haramlara karşı sabır, ibadetleri yapmakta sabır, Allah'ın mukadderatının yaşanmasında sabır, yaşarken sabır.

Hepimizin, hepimizin hayatında acı ve tatlı olaylar olur. Elbet olacak.

Annen baban mı daha çok yaşayacak?

Sen mi daha çok yaşayacaksın?

Sen evvel öleceksen anne babana acı. Elem, üzüntü, keder, annen saçını başını yolar, baban hüngür hüngür ağlar, koca adam ak sakalıyla. Onlar ölürse sen ağlayacaksın. İşte al sana ölüm bir acı olay. Ölüm acı bir olay. Mutlaka herkesin başına buna benzer şeyler gelir. İşi rast gider, işi rast gitmez, ters gider, efendim olmadık olaylarla karşılaşır, benim gibi şaşıracağı olaylarla karşılaşır. Ummadığı insanlardan, ummadığı muameleler, acayip davranışlar, kötü efendim huylar, her şey, her şey mümkün.

Sabredeceğiz. *Innallâhe*. Hiç şüphe yok ki Allahu Teâlâ hazretleri, *me'a-ssâbirîn*, sabredenlerin yanındadır, sabredenleri sever.

وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ

Vallâhu yuhibbû's-sâbirîne. 3/Âl-i İmrân 146.

Allah sabredenleri sever. Allah tarafından sevimek istiyorsan, sabırlı olacaksın.

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ

Innallâhe yuhibbû'l-müttekîne. (3/Âl-i İmrân 76; 9/Tevbe 4, 7.)

Allah muttaki kulları sever. Allah'ın sevgisini kazanmak istiyorsan, muttaki kul olacaksın.

إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

Innallâhe yühıbbü'-muhsinîne. 2/Bakara 195; 5/Mâide 13.

Allah muhsin kulları sever. Muhsin kul olacaksın.

Muhsin kul ne demek?

Yaptığı her işi güzel yapan demek. Güzel güzel ibadeti de, efendim her işini güzel yapan demek. Konuşması güzel, sözü güzel, fiili güzel, hali güzel, huyu güzel. Elhamdülillah böyle olacak.

a. Namazla Gelen Manevi Ferahlık

İkinci hadîs-i şerîf.

إِنَّمَا مَثَلُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ كَمَثَلِ نَهْرٍ جَارٍ
عَلَى بَابِ أَحَدِكُمْ يَغْتَسِلُ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ
مَا يُبْقَى مِنْ دَرْنِهِ

Innemâ meselü's-salavâti'l-hamsi ke-meseli nehrin cârin 'alâ babi ehadiküm yağtesilü minhü külle yevmin hamse merrâtin mâ yebkâ min derenihî.

Peygamber sallallahu aleyhi vesellem buyuruyor k;

Beş vakit namazın temsili nedir?

Nasıl anlatılabilir?

Beş vakit namaz neyin nesidir?

Bu kıldığımız günde beş vakit namaz?

Neye benzer?

Nasıl anlatalım?

Nasıl bir temsil verip anlatalım?

Bunun temsili şudur;

Ke-meseli nehrin. Beş vakit namaz, efendim berrak bir nehir gibidir.

Cârin 'alâ babi ehadiküm. Sizin birinizin kapısının önünden akan berrak bir nehir gibidir

beş vakit namaz. Efendim water front river front. Bir evin olsa, hem de o river'ın suyu da böyle tertemiz olsa, çamurlu değil, kirli değil, bulanık değil, efendim pis değil, pasaklı değil, yapraklı değil, efendim çok güzel, dibi görünse, kumları sayılsa, balıklar oynaşsa hoşuna gitmez mi?

Evinin önünde akan, kapısının önünde akan beş vakit namaz gibidir.

Yağtesilü minhü külle yevmin hamse merrâtin. Günde beş defa o suyun içine girip yıkıyor. Hava biraz sıcak cump dalıyor yıkıyor, yüzüyor çıkıyor. Ondan sonra bir daha cump giriyor, yıkıyor çıkıyor, cump yüzüyor çıkıyor. Beş defa efendim o berrak suya, tertemiz, pırıl pırıl efendim suya insan girse;

Mâ yebkâ min derenihî. Kirinden, pasından ne kalır bu adamın üzerinde?

Kir pas ter koku bir şey kalır mı?

Beş defa yıkıyor. İşte beş vakit namaz böyledir. Sabah yıkanmak lazım. İnsanların içine gireceğiz. Öğlen yıkanmak lazım. Yarı yarıya günü yarı ettik, yorulduk. İkinci yıkanmak lazım. Çalıştık, çabaladık, terledik, bilmem ne. Akşam yıkanmak lazım. Gün bitti, yeni gün başlıyor. Yatsı yıkanmak lazım. Gecenin son

vakti, yatıyoruz, ya kalkarız, ya kalkamayız, ya ömrümüz biter, ya bitmez, ertesi sabah çıkıp çıkmayacağımızı Allah biliyor.

Günde beş vakit ne güzel zamanlarda, ne güzel vesilelerle, Cenâb-ı Hak bize abdest almayı efendim namaz kılmayı emretmiş. Ne kadar güzel efendim her namaz evvelki namazla aradaki günahları da affettiriyor.

Allah bize namazı sevdirdin. Çünkü Peygamber sallallahu aleyhi vesellem efendimiz; sizin dünyanızdan bana üç şey sevdirdi. Üç şeye muhabbet duyuyorum. Başka bir şeye muhabbet duyduğum yok yani. Üç şey.

Birisi güzel koku. Birisi zevcelerim, hanımlarım, yani bir aile muhabbeti.

Üçüncüsü de;

Kurreti 'aynî fi's-salâti. Gözümün şenliği, gönlümün hoşluğu namazda. Namazı seviyorum. Gözümün şenliği namaz. Gönlümün süruru namaz. Halbuki bizde yirminci yüzyılda, ülkelerimizde, namaz zorla, angarya gibi, öf be, aman yav filan diyerek kılınan bir ibadet durumuna gelmiş. Çocuklar ana babasının zoruyla kılar. Hanım kocasından korktuğu için kılar. Anlatıyor Bursa'dan birisi. Adam sabahle-

yin camiye giderken, hacı baba sarığıyla bastonuyla Bursa da camiye giderken, bastonuyla tık tık tık vuruyormuş oğlunun gelinin kapısına, ses yok. Vuruyormuş.

Gelin:

es-Selâmü aleyküm ve rahmetullâhi, es-Selâmü aleyküm ve rahmetullâhi. Tamam tamam babacığım diyormuş. Adamda müsterih camiye gidiyor. Yatakta söylüyor. Daha kalkmadı. Ne *es-Selâmü aleyküm ve rahmetullâhi.* Yalan söylüyor. Daha üstelemesin kapıyı, daha bastonuyla küt küt vurmasın diye, efendim yataktayken, *es-Selâmü aleyküm ve rahmetullâhi, es-Selâmü aleyküm ve rahmetullâhi.* Hacı babayı da aldatırsın ama, Cenâb-ı Hakk'a nasıl hesap vereceksin ahirette? Sevememiş namazı. Namazın bir güzel ibadet, müminin miracı olduğu olan, şerefli bir muazzam işlev olduğun farkında değil, bir daha ki namaz gelse de gene şu huzura çıksam, bir daha ki namaz gelse de gene şu camiye gitsem, mükâfatları alsam. Şimdi bu camide, her vakit namaz kılana, biner Avustralya doları verilecek, Aslan bey bundan sonra. Beş vakit namazda, her gelene, namazı kıldın mı, çıkarken tık tık tık tık tık on tane yüzlük, al bu namazın

harcı dense, bu cami bu camiye gireceğim diye insanlar izdihamdan birbirini ezer kapıda. Eve gitmeyiz, burada yatar kalkarız, ya bir gidersem burayı kaçıyorum, yani buradaki mekanım kayboldu mu ondan sonra bir daha giremem dışarıda kalırım diye eve gitmeyiz. Yani günde bin dolar kim kazanıyor?

Dükkanı filanda bırakırız, kaç defa bırakırız, beş bin burada.

Ee Allahu Teâlâ hazretleri beş bin dolarla ölçülecek kadar mı veriyor mükafatı, çok daha fazla mı? Vallahi, billahi, tallahi mukayese edilmeyecek kadar çok daha büyük sevap veriyor. Amma o sevapları bilemediğimiz, görmediğimiz, takdir edemediğimiz için buraya koşmuyoruz. Halbuki çok sevap. Halbuki sevabını, mükâfatını görebilse, bilebilse, efendim nasıl koşturacak?

Allah bize huzuruna çıkmanın, müminin miracı, namazın kıymetini bilmeyi, zevkine varmayı, aşk ile şevk ile özleyerek, isteyerek, ya beş vakit ne kadar az ya biraz daha sık olsa da daha sık gitsem diye efendim böyle özleyerek, efendim namaz kılmayı nasip etsin bize ve çoluk çocuğumuza, hanımlarımıza.

Şimdi telefon ediyor Türkiye'den bir hatuncağız. Kocasını askeriyeden bunun başörtüsü dolayısıyla atılmış. Kaynanası maynanası buna, yani bizde Müslümanız, ya ne lüzumu var, bu kadar böyle, kocanı askeriyeden attırarak kadar, inat etmeye, açırverseydin bilmem ne filan, bir sürü dert. Amma amma rüyada Resûlullah efendimizi görmüş. Resûlullah efendimize sarılmış, efendim elbisesini vesairesini örtmüş. Aman Ya Resûlullah! Ben bu makama layık değilim efendim filan deyince. Evladım seni teselli etmeye geldim demiş Peygamber Efendimiz rüyada. Hem de rüyada değil, tesbih çekerken, rüya gibi, uyanıklık gibi, ne güzel bir hal, ne güzel, ne güzel bir hal.

Allah işte işin zevkine varıp, esrarını anlayıp, o iltifatlara ermeyi nasip eylesin.

b. Son Peygamberin Mesajı

Üçüncü hadîs-i şerîf.

إِنَّمَا بُعِثْتُ خَاتِمًا فَاتِحًا وَأُعْطِيتُ جَوَامِعَ الْكَلِمِ
وَفَوَاتِحَهُ وَاخْتَصِرَ لِي الْحَدِيثُ اخْتِصَارًا
فَلَا يُهْلِكَنَّكُمُ الْمُتَهَوِّكُونَ

Innemâ bü'istü hâtimen fâtihan ve u'tîtü cevâmi'u'l-kelimi ve fevâtihahû va'h-tusira li-ye'l-hadîsü'h-tisâran fe-lâ yühliken- nekümü'l-mütehevvikûne.

Diyor ki Peygamber Efendimiz sallallahu aleyhi vesellem;

Kendisi hakkında bilgi verirken.

Innemâ. Ben sadece ve sadece. *Bü'istü.* Peygamber olarak gönderildim. *Hâtimen.* İşin, peygamberlerin hâtemî olarak. Sonuncusu olarak. Mühürü olarak gönderildim. Peygamberlik bitiyor artık. Benden sonra peygamber gelmeyecek. Ben peygamberlerin sonuncusuyum. Ahir zaman peygamberiyim bir.

Ve fâtihan. Efendim fethedici olarak, açıcı olarak gönderildim. Yani hayırların kapılarını fethedici olarak, cennetin kapısını fethedici olarak, Allah'ın rahmetini fethedici olarak, yani açıcı olarak, cennetin kapılarını açıcı olarak, Allah'ın rahmetine kapıları açıcı olarak, diyarları açıcı olarak, efendim İslam'ın yolunu açıcı olarak, fatih olarak gönderildim. Fatih açıcı demek.

Peygamber Efendimiz bütün bu saydığım sıfatlara sahiptir. *Miftâhu'l cenne'*dir. *Miftâhu'l rahmedir* ve fatihtir.

Ve u'tîtü cevâmi'u'l-kelimi. Ve Cenâb-ı Hak bana, özlü söz söylemeyi ihsan eyledi. Bu bir meleke kabiliyet. Peygamber Efendimize fasih, özlü, çok kısa, fakat çok anlamlı güzel söz söyleme kabiliyeti, güzel söyleri söylemek bana nasip oldu. Takdir olundum ben bu işe. *Ve fevâtiyahû va'h-tusira.* Efendim çeşitli manaları açan sözleri söylemek, anlamları gizli, anlaşılmayan anlamları esrar-ı ilahiyeyi açan sözleri söyleme kabiliyeti verildi. *Va'h-tusira li-ye'l-hadîsü'h-tisâran.* Ve söz bana efendim kısaltıldı da kısaltıldı, yani o kadar özlü. Üç kelime, beş kelime efendim tamam. Bütün anlamlar derya gibi içinde. *Fe-lâ yühlikenekümü'l-mütehevvikûne.* Yani günahkârlar, cüretkârlar, ileri geri konuşanlar, sakın sizi şaşırtıp, ayağınızı kaydırıp sizi helâk etmesin. Aman dikkat edin. Sakın sizi böyle günahkârlar helâk etmesin diyor Peygamber Efendimiz.

Evet aziz ve muhterem kardeşlerim. Allah'ın imtihanıdır. İslam'ın sevilmesine, beğenilmesine ve kabul edilmesine engel olmak isteyen bir sürü uzun kulaklı, boynuzlu, kuyruklu, tırnaklı şeytanlar var. Hem de insanlardan. Hem de insanların arasında. Kimisinin eli kalem tutar, kimisinin dili laf yapar, aldatan

aldatana, bir sürü sahtekar, bir sürü mütehevvik, bir sürü cüretkâr, bir sürü haddini bilmez insan. İleri geri, ileri geri, ileri geri, ileri geri konuşur dururlar. Ne yapacağız? Bu bir imtihandır bileceğiz. Allah'ın Kur'an-ı Kerîm'ini okuyacağız. Peygamber Efendimizin hadîs-i şerîf'lerini okuyacağız. Böyle abuk sabuk, yalan yanlış, yamuk, eğri büğrü efendim söz söyleyenlerin, efendim laflarına, palavralarına, kandırmacılarına, aldatmacalarına, efendim itirazlarına aldanmayacağız. İmtihan. Kardeşim diyor boş ver ya diyor, aziz kardeşim ya diyor. Bu dünyaya bir defa gelir insan diyor. Boş ver ye, iç, yan gel keyfine bak, zevkine bak. Ne yaparsan o kârın diyor. Yoksa diyor ölüp gideceksin, ölmeden evvel her yapacağın haltı efendim karıştır yap. Ne yapacaksan yap demek istiyor ve öyle gidiyor. Ne haram, ne günah, ne zulüm olduğu, ne haksızlık olduğu hiç engelleyemiyor, hiç onlara aldırdığı yok, yeter ki keyfi yerine gelsin.

İki milleti birbirine çarpıştırıyor, milyonları helâk ediyor. Malları satılsın diye. Falanca yerde efendim filanca maden var, onu çıkar-tayım diye. Filanca yerdeki ticaretim engellenmesin diye. Afyon satışımı engellemesinler

diye. O kadar, o kadar acayip işler var. Allah bizi aldanmayanlardan eylesin. İslam'ın güzelliğini anlayıp sımsıkı sarılanlardan İslam'a sarılanlardan eylesin. Bir de İslam'ı koruyanlardan eylesin. Bazıları İslam'ın fedaisi, Allah'ın sevgili kulu, İslam dinine hizmet eden kimse-ler. Allah onlara çok büyük mükâfat verecek. Bazıları da öyle işte gevşek. Allah bizi İslam'a en güzel şekilde hizmet eden, malıyla, parasıyla, sözüyle, davranışıyla, gecesiyle, gündüzüyle İslam'a hizmet etmeyi nasip eylesin. Nasıl seviniyoruz böyle bir yerde bir cami açtık mı. Nasıl seviniyoruz bir insan bizim daveti-mizle camiye geldi mi. Nasıl seviniriz çocuğumuz candan bir namaz kıldı mı? Allah hayatımızı İslam'a faydalı eylesin.

Bi hürmeti esmâihi'l-hüsnâ Ve bi-hürmeti Habîbihi'l-müctebâ ve bi hürmeti esrâr-ı sûreti'l-Fâtîha...

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

